

***Sobre la terra impura* - Melcior Comes**

Sobre la terra impura, de Melcior Comes, comparteix algunes característiques amb la recent *El cel no és per a tothom*, de Marta Rojals: són novel·les llargues, ocupen unes quantes dècades, inclouen fets delictius i estudien els membres d'una família on hi ha bessons. Tanmateix, difereixen en l'estil. Al contrari que Rojals, Comes incorpora un narrador no fiable, escriptor frustrat i alhora juganer, que aporta interès a la trama perquè el que no sap s'ho inventa.

Melcior Comes (Sa Pobla, Mallorca, 1980) va publicar la primera novel·la als vint-i-quatre anys. Des de llavors, ha guanyat premis literaris rellevants i s'ha professionalitzat com a professor de l'Escola d'Esriptura de l'Ateneu Barcelonès. Durant aquests anys ha llegit, ha reflexionat i ha publicat mitja dotzena de novel·les. *Sobre la terra impura* és l'obra d'un autor madur, un pas endavant que l'hauria permetre abandonar la sinistra categoria de "jove autor" i ser tractat, definitivament, com un novel·lista amb tots els ets i uts.

Arran de la mort d'un personatge catalitzador, que suscita un encàrrec editorial, el narrador recupera el contacte amb una família mallorquina que havia freqüentat de jove. Torna a la seva terra, reprèn la relació amb la família i descobreixi una història fosca (aquesta podria ser, també, la sinopsi de *Ferides obertes*). La família, acomodada i blindada, el deixa accedir a alguns àmbits i li'n veda d'altres. "No eren una família, eren una història.". La història inclou drogues, violacions, crims i fàbriques de sabates. L'empresari, simpàtic i temible, és anomenat "el Charles Foster Kane de l'espardenya".

Com Flaubert, el narrador és "l'idiota de la família", i com Flaubert experimenta amb punts de vista, juga amb el temps i organitza contrapunts vertiginosos. La família poderosa el tracta com a l'idiota que potser és, però també el subestima, ja que ell, si bé no renega dels plaers mundans, serva una certa vocació d'heroi justicier, que també és una manera d'espolsar-se la sensació de *loser*.

La novel·la ens transporta gradualment de l'escriptor per encàrrec, cínic i autocompassiu, a la família que ha sabut transformar la manca d'escrúpols en una empresa multinacional. A mesura que viatgem enrere, ens submergim en la Barcelona convulsa dels anys setanta, on la joia de viure podia dur al contacte amb un grupuscle violent. Resumint: passem del narrador postmodern a la intriga, de la història del país a la redempció personal. El tema de fons podrien ser les dificultats de maduració -o la resistència a fer concessions-, però la matèria és la vida dels rics, aquella vida que Baltasar Porcel trobava a faltar en la literatura catalana, i que Melcior Comes ha novel·lat amb l'energia de Dickens i l'humor de Franzen. Mallorca, que concentra tots els extrems socials en un espai reduït, resulta un escenari idoni per desplegar-hi contradiccions.

En cinc-cents pàgines hi ha temps per tot: per incloure-hi fragments d'altres obres, per suggerir escenes que fatalment s'esdevindran, per crear personatges inoblidables com el Gras de Binissalem (l'Ignatius Reilly dels escacs), per picar de moltes maneres l'ullet al lector. Finalment, però, el personatge més fascinant és el que mor al principi del llibre, l'autèntic Foster Kane que el narrador aspira a conèixer, i que només li arriba a través dels records esbiaixats dels personatges que el van sobreviure.